

(i) Printed Pages : 7

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	5	3	6	9
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	1	0
---	---	---	---

**Master of Arts [Economics] 4th Semester
(2055)**

Opt. (ii) ECONOMICS OF INDUSTRY—II

Paper : MAECO-403 & 404 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Attempt *five* questions in all, selecting at least *one* question each from Sections A, B, C & D. Question No. 1 is compulsory.

(Compulsory Question)

1. Write short notes on any *ten* in about **25-30** words each :

- (1) Conditions facilitating collusive conduct.
- (2) How can rival's cost be increased by Dominant Firm ?
- (3) Indirect strategies that can be used by Dominant Firm.
- (4) Timing of Innovation.
- (5) Economics of Innovation.
- (6) Innovation as strategic conduct.

- (7) Causes of Takeovers.
- (8) Anti Trust Laws of U.S.
- (9) Means Thesis on Administered Prices.
- (10) What are Transaction Costs ?
- (11) What is Dead Weight loss ?
- (12) What is perfect Price Discrimination ?
- (13) Pareto Optimality Conditions for Social Welfare.
- (14) Workable Competition.
- (15) Natural Monopoly. 10×2=20

SECTION—A

- 2. Explain Rivalry as a market conduct in Oligopoly with due focus on rivalry with efficiency and product differentiation. 15
- 3. Explain the relationship between Market Structure and Innovation with special reference to Schumpeter and Arrow's views. 15

SECTION—B

- 4. Define Merger. Explain its types and causes of different types of Mergers. 15
- 5. Discuss the US. Experience of Merger policy. 15

SECTION—C

6. Why Oligopolists choose price rigidity ? How do Kinked demand curve analysis and Full cost pricing explain it ? 15
7. What is Price Discrimination ? Explain its degrees and effects on economic welfare. 15

SECTION—D

8. What do you understand by Costs of Monopoly ? How can Social Welfare losses be measured ? 15
9. Explain the evolution of public policy towards Monopolistic and Restrictive Practices in India. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्नों का प्रयास करें, भाग A, B, C तथा D में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।

(अनिवार्य प्रश्न)

1. किन्हीं दस पर लगभग 25-30 शब्दों में संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखें :
  - (1) मिलीभगतपूर्ण आचरण को सुविधाजनक बनाने वाली स्थितियाँ।
  - (2) प्रमुख फर्म द्वारा प्रतिद्वंद्वी की लागत कैसे बढ़ाई जा सकती है ?
  - (3) अप्रत्यक्ष रणनीतियाँ जिनका उपयोग प्रमुख फर्म द्वारा किया जा सकता है।
  - (4) नवाचार का समय।
  - (5) नवाचार का अर्थशास्त्र।

- (6) रणनीतिक आचरण के रूप में नवाचार।
- (7) अधिग्रहण के कारण।
- (8) यू.एस. के एंटी ट्रस्ट कानून।
- (9) प्रशासित कीमतों पर मींस थीसिस।
- (10) लेन-देन लागत क्या है ?
- (11) डेड वेट लॉस क्या है ?
- (12) सही मूल्य भेदभाव क्या है ?
- (13) सामाजिक कल्याण के लिए पैरेटो ऑप्टिमलिटी शर्तें।
- (14) व्यावहारिक प्रतिस्पर्धा।
- (15) प्राकृतिक एकाधिकार।

10×2=20

भाग-A

2. दक्षता और उत्पाद विभेदीकरण के साथ प्रतिद्वंद्विता पर उचित ध्यान देने के साथ ओलिगोपॉली में बाजार आचरण के रूप में प्रतिद्वंद्विता की व्याख्या करें। 15
3. शूम्पीटर और एरो के विचारों के विशेष संदर्भ में बाजार संरचना और नवाचार के बीच संबंधों की व्याख्या करें। 15

भाग-B

4. विलय को परिभाषित करें। इसके प्रकार और विभिन्न प्रकारों के विलय के कारणों की व्याख्या करें। 15
5. विलय नीति के अमेरिकी अनुभव पर चर्चा करें। 15

भाग-C

6. ओलिगोपोलिस्ट मूल्य कठोरता क्यों चुनते हैं ? किंकड डिमांड कर्व विश्लेषण और पूर्ण लागत मूल्य निर्धारण इसे कैसे समझाते हैं ? 15
7. मूल्य भेदभाव क्या है ? इसकी डिग्री और आर्थिक कल्याण पर इसके प्रभावों की व्याख्या करें। 15

भाग-D

8. एकाधिकार की लागत से आप क्या समझते हैं ? सामाजिक कल्याण के नुकसान को कैसे मापा जा सकता है ? 15
9. भारत में एकाधिकार और प्रतिबंधात्मक योजनाओं के प्रति सार्वजनिक नीति के विकास की व्याख्या करें। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (1) ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਾਲੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ।
  - (2) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?
  - (3) ਅਸਿੱਧੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਜੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
  - (4) ਨਵੀਨਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ।

- (5) ਨਵੀਨਤਾ ਦਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ।
- (6) ਰਣਨੀਤਕ ਆਚਰਣ ਵਜੋਂ ਨਵੀਨਤਾ।
- (7) ਟੇਕਓਵਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।
- (8) ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ।
- (9) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਮੀਂਸ (Means) ਥੀਸਿਸ।
- (10) ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਕੀ ਹਨ ?
- (11) ਡੈੱਡ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਉਣਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (12) ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਮਤ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (13) ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪੈਰੇਟੋ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।
- (14) ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮੁਕਾਬਲਾ।
- (15) ਕੁਦਰਤੀ ਏਕਾਧਿਕਾਰ। 10×2=20

ਭਾਗ-A

2. ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਓਲੀਗੋਪੋਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਆਚਰਣ ਵਜੋਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
3. ਸ਼ੂਮਪੀਟਰ ਅਤੇ ਐਰੋ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-B

4. ਵਿਲੀਨਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਲੀਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
5. ਮਰਜਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਨੁਭਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-C

6. ਓਲੀਗੋਪੋਲਿਸਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਕਿਉਂ ਚੁਣਦੇ ਹਨ ? ਕਿੰਕਡ ਮੰਗ ਵਕਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਲਾਗਤ ਕੀਮਤ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 15
7. ਕੀਮਤ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਭਲਾਈ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-D

8. ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 15
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15